

Kelecsényi Zoltán
Szex és mozgófilm
Scolar Kiadó, 2014,

Szex tétika

Onagy Zoltán könyvajánlója

Kelecsényi az egyetlen irodalomtörténész közel s távol, aki véletlenül (vagy szándékosan) mindig olyasmivel foglalkozik, ami érdekel. Akkor jelenik meg az első Krúdy-kötete (Nagy kópéságok) amikor harmadszor szeretek bele a nagy nyughatatlanba; amikor Újszászy tábornok életútját kutatom, Kelecsényi Karády Katalinja kínálja magát, aztán amikor kétségeim támadnak, hogy Csáth valóban úgy gondolt-e az élet és a ópium viszonyára (konkrétan: hat év alatt húsz millió évre való orgazmus), készen vár Kelecsényi Csáthtanulmánya, a „homokember”.

Most, amikor az foglalkoztat, ki képes megfogalmazni érvénnyel és világosan, hogy miért boldogtalan a nő,

egész kötetet szán a tiltások, a szabadság és szabadosság, elhaló és újjászülető konvencióknak – filmes példák alapján. A film, a szexuális forradalom, a korlátok és a tiltások rendszeréről, a forradalom szülte határsértőkről, David Lean 1945-ös Késői találkozásával nyit, az életet az 21. századra irgalmatlanul áthangszerelő vadvpornóval.

Az ember halad könyvben, felidézi a szóba kerülő filmeket, klasszikusokat, kérdezi, ezt láttam, nem láttam, nem emlékszem, rötyög Kelecsényi elképesztő humorán és bölcsességén, hol az egyik váltja ki, hol a másik. Minden oldalra jut néhány, ennek köszönhető, hogy olyan gyorsan jutunk a végére, mintha el se kezdtük volna.

Sorra veszi a téma ősbölcényeit, az élforradalmárokat: Bergmant, Truffaut-t, Agnès Vardát (a Jules és Jimmel), Polanskit, Vadimot (és Bardo-t), Antonionit (kultuszfilmje, a Zabriskie Point), és a későbbieket, Jancsó is megjelenik olasz félpornó-életművel.

Kelecsényi nem hagyja szó nélkül a szemforgató egyházak szerepét,

ahogy immár kétezer éve nyomulnak, szántják a mezőt, a természetest felháborodott körlevelekkel, amíg pedofil papok ezreinek nevesítése után el nem halkultak szépen. Kelecsényi kérdez is, válaszol is módszeresen. A tempót kérdőjelezi meg elsősorban (miközben haladunk a profi film-történetben, film-szex-történetben), amikor eltűnődik, „hová lett a stendhali elmélet igaza a szerelem kialakulásának lélektani tényezőiről?” – és nagy ívben rákanyarodik a pornóra, hová máshová? Remek fejezetcímek, remek fejezetek. Egy profi, aki mindent tud a filmről, az emberről, és minden erőlködés nélkül teszi etalonná hol a filmet, hol a embert.

Azt mondja valahol „az ezredvégi szexuális krónikák elmennek a legvégsőkig. [...] a testi kapcsolatok aritmiaja a 69-es számnál véget ér. A Káma-szútra sem tud ennél sokkal többet (de még az arabok bölcs szexkönyve, Az illatos kert sem).” Az olvasó hümmög. Hátha mégis. Hátha mégsem ennyire reménytelen a helyzet.